

1.6. Науково – публіцистичні методи розкриття особливостей розвитку адаптаційно-трансформаційних процесів у карантинних та постпандемічних умовах

На даний час, багато статей у ЗМІ та у фахових виданнях присвячено розкриттю особливостей сприйняття суспільством пандемії в Україні, виявленню причин її виникнення та загостренню соціально-економічних проблем в зв'язку з цим. З метою висвітлення причинно-наслідкових зв'язків між ними за сферами діяльності людей у суспільстві, визначення ролі та місця у вирішенні цієї проблематики створено робочі групи при відповідних Міністерствах і відомствах, спеціалізованих науково-дослідних закладах та при науково-дослідних секторах ВУЗів. Долучаються до вирішення цієї проблематики громадські об'єднання, в тому числі академічні формування. Свідченням цьому є численні повідомлення в Інтернеті, знову ж таки статті у фахових виданнях, у яких розкрито особливості розвитку не лише цих, а і постпандемічних адаптаційно-трансформаційних процесів. На прикладі Академії економічних наук України, НАН вищої освіти України та Академії соціального управління, запропоновано стратегію розв'язання цієї гуманітарної проблематики на перспективу, яка пройшла обговорення на засіданні дискусійного клубу організованого цими громадськими формуваннями.

Тим часом Державними відомствами, серед яких МОЗ та Держсанепідслужба, окреслено основні напрями вирішення пандемічних проблем в Україні на найближчу перспективу. Безсумнівно, Пандемія має суттєвий вплив як на економіку галузей і регіонів, так і держави загалом, на розвиток інфраструктури, використання всіх видів ресурсів, соціальний розвиток психологічний стан суспільства ін.

В силу цих та інших обставин, визріла необхідність активізації адаптаційних постпандемічних процесів, трансформації усіх наявних підходів в управлінні та маркетингу спрямування їх у русло стабілізації соціально-економічного розвитку.

Можна назвати багато розмаїтих чинників від яких у суворих пандемічних умовах залежить розвиток суспільства, її благополуччя. Та серед них є визначальні, найважливіші, які криються у гуманітарному напрямі. Наприклад, зневажити освіту та науку у цій сфері, означає приректи себе та своїх потомків на ганебне

невігластво; Зневажити національну культуру і народні традиції, стати посміховиськом для ворогів... Зневажити медицину та охорону здоров'я. – приректи себе та своїх близьких і рідних на фізичні муки та страждання.

Найприкріше полягає у тому, що, нарікаючи на недосконалість обслуговування, у багатьох випадках, в силу відсутності власної волі та своєї обмеженості, ми самі собі шкодимо, бо ніби всупереч здоровому глузду робимо це, зневажаємо себе і дозволяємо робити це іншим. Мабуть тому, розвиток цих галузей гуманітарної сфери має перебувати на постійному, суворому державному контролі.

З метою вивчення особливостей соціально-економічного розвитку у пост пандемічний період, активізації адаптаційних процесів, науковцям доцільно разом з публіцистами, які, як правило, глибоко вивчають громадську думку, поміркувати над цією проблемою та виробити у погодженні з громадськістю науково обгрунтовані рекомендації.

Сьогодні мова піде про інші проблеми, але не менш важливі. Пандемія корона вірусу виникла не зразу. Спроби її виникнення проявляли себе не одноразово. Панічно час від часу появлялися повідомлення про пташиний грип, потім про свинячий, але якість ці прояви щезали так, як появлялися. І от на кінець цей вірус засвітився широкомасштабно, по цілому світу отримавши назву: «COVID -19».

Представників від влади дивують повідомлення про те, що люди не хочуть вакцинуватися. Можливо хтось і боїться ін'єкції, але коронавірусу бояться ще більше. В цьому зв'язку виникають домисли і фейки про те, що вакцини перекинуть у приватні аптеки і будуть продавати людям за гроші. Інші «доброзичливці» поширюють інформацію, що вакцинація не що інше, як планетарне кодування людей, задумане масонською змовою, щоб перетворити їх у зомбі...

З маркетингових міркувань пандемія може мати вплив на кризу перевиробництва, що за Європейськими мірками як явище має місце.

Власне ці та інші обставини обумовлюють необхідність аналізу та дослідження особливостей проходження як пандемічних процесів так і її соціально-економічних наслідків, вироблення інструментарію активізації постпандемічних адаптаційно-трансформаційних процесів у цій специфічній сфері суспільного життя, забезпечення його стабілізації.

Проаналізуємо поточну соціально-економічну ситуацію, що створилася у зв'язку з виникненням пандемії. Звичайно, що

інформація у цій сфері швидко змінюється через вплив різних економічних, соціальних, політичних і навіть психологічних чинників, розвиток міжнародних подій, відомості про проходження цього явища можуть виявитися розмитими, не чіткими, ненадійними та спотворювати загальну суспільну картину.

Необхідно сказати, що про поширення коронавірусної хвороби у світі та власне COVID-19, про спалахи подібної хвороби, як тяжкого гострого респіраторного синдрому, мали місце у 2002–2004 та інших роках і мають свою, хоч і не тривалу історію в 2019 та 21-ому роках.

Як відомо, 13 липня 2020 року глава Всесвітньої організації охорони здоров'я назвав чотири основні сценарії поширення коронавірусу в різних регіонах світу: перший сценарій реалізувався в країнах, які були попереджені і обізнані про спалах хвороби — в результаті їм вдалося уникнути великих спалахів (деякі країни Південно-Східної Азії, Карибського басейну, Африки та Тихоокеанського регіону), другий сценарій спостерігався в багатьох країнах Європи (масштабні спалахи захворювання, проте їх вдалося взяти під контроль завдяки сильному керівництву), третій сценарій розгортався в країнах, яким вдалося подолати перший пік спалаху хвороби, проте вони послабили обмеження і тепер змушені боротися з новою хвилею захворювання, четвертий сценарій — фаза інтенсивної передачі інфекції (Америка, Південна Азія і кілька країн Африки).

Вірус передається переважно під час близьких контактів і повітряно-крапельно. Людина може заразитися, доторкнувшись до зараженої поверхні (дверної ручки, стола), а потім до обличчя. Найбільш заразною є людина із симптомами, але можливе й зараження від людини без симптомів. Із кінця 2020 - го, початку 2021 року у світі почалася масова вакцинація населення. Має вона місце і нині в Україні.

Пандемія призвела до серйозних глобальних соціально-економічних наслідків, відтермінування чи скасування спортивних, релігійних та культурних подій та поширення побоювань дефіциту поставок різних товарів та продуктів, що в певних регіонах спричинили панічні покупки.

Необ'єктивна інформація та перестраховальні повідомлення викликали серед населення немало паніки і хвилювань, конкретно боляче вдарили по економіці та фінансовому стану підприємств. Отже не сумлінне відношення до проблеми окремих державних

органів управління з одного боку та спекуляція на цьому політиків з іншого, обумовили необхідність розробки конкретних та дієвих заходів з проходження та попередження цього лиха на суб'єктах, де вона не була зареєстрована.

Звичайно, що регіонально пандемія має свої особливості не лише у кожному регіоні світу, а навіть в кожному регіоні України. В кожному регіоні самостійно вираховують соціально-економічні та навіть політичні наслідки цього явища. Повсюдно відчувається інерційність боротьби з поширенням пандемії.

Необхідно відзначити окремі фізичні та бюрократичні «тортури» у цій сфері. Точніше комбіновані знуцання з використанням морально-фінансових чинників в охороні здоров'я, яке за Конституцією України є безкоштовним. Проте безкоштовне державне лікування людей скомпрометовано. Отже триває створення таких умов, при яких приватизація лікарень має відбутись безболісно. Все одно за лікування потрібно платити, офіційно чи не офіційно... Як результат отримуємо те, до чого прагнули. Про це свідчать і аналітичні матеріали: в Україні за останні роки кількість закладів охорони здоров'я скорочена на 900 од. (36,2%). Незважаючи на певне зменшення ліжкового фонду (17,0%), його рівень (72,03 ліжка на 10 тис. населення) залишається вищим, ніж у країнах Європейського Союзу (55,0). Лікарняні ліжка використовуються недостатньо раціонально. Вони зайняті від 305,79 дня на рік. При цьому в регіонах України активно розвиваються стаціонарозамінні форми надання медичної допомоги населенню. Результати такого реформування населення відчуло не за переказами.

Особливою сферою для окремих осіб є фармацевтика. Тут функціонує виробнича частина, де виготовляють ліки і маркетингово – збутова служба, яка займається їх реалізацією споживачам. В Україні на даний час для вирішення цієї проблеми працює 9 національних аптечних мереж з 20,5 тис. торговими пунктами.

Все було б добре та, за твердженням експертів, значна частина ліків є фальсифікатом. Щодо забезпечення населення ліками, то ситуація теж не благополучна.

Важко сказати, чи ці процеси державою координуються на предмет повноти, якості, своєчасності та інших показників обслуговування, чи розвивається вона хаотично.

Відсутність державного контролю та механізмів відповідальності перетворили органи охорони здоров'я, як і освіту та

культуру, в структури прикриття державного лицемірства, а лікарів у заробітчан.

Покликання держави має полягати в управлінні процесами так, щоб запобігти розвитку негативних наслідків. Інструментами реалізації цих покликань виступають відповідні Міністерства та відомства. Складнощі карантинного періоду та пандемічних процесів, скорочення гуманітарних можливостей галузі охорони здоров'я, санепідслужби гальмують проведення профілактичних заходів. Всі ці та інші особливості усугубляють соціально-економічну ситуацію та умови виходу з пандемічної кризи.

Отже, потрібно усвідомити, що гострі соціально-економічні проблеми серед яких і пандемія, є підґрунтям політичної нестабільності та управлінських негараздів у державі; недостатні протипандемічні умови життя унеможливають реалізацію випереджуючих заходів, роз'яснюючої та профілактичної роботи, повноцінної вакцинації громадян, зміцнення демократичного самоврядування та інститутів громадянського суспільства.

Світова практика свідчить, коли зuboжіння населення перевищує 80%, будь-яку владу міняють, причому самі громадяни. Через те без їх належного розв'язання, інтеграція України до європейського політико-правового простору є неможливою.

Для того щоб підняти ефективність боротьби з пандемією, послабити її вплив на соціально-економічний розвиток суспільства та попередити зловживання у цій сфері варто:

- у ЗМІ систематично розкривати, що роблять влада, органи місцевого самоврядування, вітчизняні науковці з попередження пандемії, які наукові напрями є успішними, які перспективи вирішення проблеми і т.д. Це мало б послабити психологічну напругу в суспільстві, усунути відчуття безвихідності;

- створити на місцях громадські центри медекспертиз для контролю за ходом вакцинування, використанням вакцин на місцях, якістю обслуговування тощо;

- Кабінету Міністрів варто заснувати премії як з наукового обґрунтування шляхів вирішення проблеми та виготовлення вітчизняних вакцин, так і вирішення проблеми загалом. В Україні є потужний науковий потенціал та достатньо ресурсів для вирішення цієї проблеми. Для цього необхідно збудити у відповідальних служб добру, державну волю;

- активізувати громадську думку з теми боротьби з коронавірусом передбачивши своєрідні санітарні дружини, які мали б успішно функціонувати у кожній об'єднаній територіальній громаді в кожному колективі;
- систематично висвітлювати економічні втрати від пандемії, розробити механізми зацікавленості у відновленні виробництва та повноцінного функціонування сфери обслуговування;
- посилити відповідальність за не виконання прийнятих державою та урядом заходів з попередження пандемії.

Перелік використаних джерел:

1. Закон України від 07.09.2011 р. № 3612-VI «Про порядок проведення реформування системи охорони здоров'я в Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій областях та місті Києві» (<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3612-17>).

2. Андрушків Б., Кирич Н., Мельник Л. Роль освіти в організації використання Європейських підходів до забезпечення сталого розвитку економіки у постконфліктний період. // Вісник економічної науки України// - 2016 р., № 1(30) с.3-6.

3. Андрушків Б.М. Про кризу взаємовідносин у загальній теорії криз /Б. М. Андрушків, Н. Б. Кирич, І. П. Сівчук // Регіональна економіка. – 2008. – №8. – С. 122–134.

4. Лехан В. М. Проблеми та перспективи перебудови стаціонарної медичної допомоги вторинного рівня. // Лехан В. М., Крячкова Л.В., Волчек В.В.// Східноєвроп. журн. громад. здоров'я, 2(2): 44–52.

5. Лехан В.М. Стратегія розвитку системи охорони здоров'я: український вимір. Київ, с. 30–31.

6. Сучасний стан охорони праці в Україні та за кордоном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://studopedia.com.ua/1_41375_suchasniy-stan-ohoroni-pratsi-v-ukraini-ta-za-kordonom.html

7. Слабкий Г.О. Методичні підходи до оптимізації мережі закладів охорони здоров'я. // Практика управління медичним закладом, 11: 10–14.

8. Шевченко М.В. Результати оптимізації вторинної (спеціалізованої) медичної допомоги у пілотних регіонах у 2012 р. Східноєвроп. журн. громад. здоров'я, 1(21): 288–289.

9. Пандемія – COVID-19, як явище: джерела і витоки, управлінські методи і засоби боротьби з нею// Соціально-економічні проблеми і держава. – 2020. – № 1 (24). – С. 5-9.